

EXAMENUL NATIONAL DE BACALAUREAT 2023

Proba E. c)

ISTORIE

SIMULARE 31 IANUARIE 2023

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu

Timpul de lucru efectiv este de trei ore

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Acordul încheiat cu Basarab i-a atras lui Carol Robert critici vehemente din partea forțelor din rândurile nobilimii care îi erau ostile și care subliniau marea putere pe care o concentrase în mâinile sale conducătorul Țării Românești. Câțiva ani mai târziu, împins de aceste forțe, regele Ungariei a încercat să suprimă noul stat pentru a restaura dominația regatului său la sud de Carpați. Folosind prilejul favorabil ivit în 1330, când un corp de oaste al Țării Românești a fost înfrânt, alături de oastea țarului bulgar de la Târnovo și de tătari, la Velbujd, de către sârbi, Carol Robert a decis să întreprindă o mare campanie împotriva Țării Românești pentru a-l înlătura pe Basarab, în locul căruia intenționa să numească un dregător regal; realizarea acestui țel ar fi însemnat destrămarea statului românesc [...] și readucerea teritoriilor dintre Carpați și Dunăre sub controlul regatului ungar, ca în primele decenii ale secolului al XIII-lea. În septembrie 1330, oastea ungară, în fruntea căreia se afla regele Carol Robert, a ocupat cetatea Severin și ținutul înconjurător – vechi obiect de litigiu între cele două țări – pe care le-a concedat [...] unuia dintre sfetnicii săi.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „Apariția și persistența timp de secole a două state românești în teritoriile dintre Carpații Meridionali și Orientali, Dunăre și Marea Neagră a fost precumpănitor rezultatul situației geopolitice a centrului și estului Europei [...]. Întinderea spre răsărit a Țării Românești sub Basarab și sub fiul său, Nicolae Alexandru, spre gurile Dunării și la Marea Neagră [...], cuprinderea de-a lungul Carpaților Orientali a unei părți însemnate a teritoriului viitoare țări a Moldovei, părea să deschidă perspectiva constituirii unui singur stat românesc în afara lanțului carpatic. Intervenția hotărâtă a regelui Ludovic I în Moldova, cu intenția de a subordona și chiar de a domina țara, a avut drept rezultat consolidarea voievodatului românesc de la răsărit de Carpați, mai întâi sub egida Ungariei, apoi în opoziție față de ea. [...] Moldova lui Bogdan și a succesorilor săi și-a apărât independența, în colaborare cu Polonia care [...] și-a manifestat puternic tendința de expansiune spre Marea Neagră și gurile Dunării. Cuprinse în aria de expansiune a două forțe rivale – regatul ungar și regatul polon – Țara Românească și Moldova au evoluat ca state separate; cea dintâi în raporturi de colaborare sau antagonism cu Ungaria, cea de-a doua cu Polonia, situație care s-a consolidat tot mai mult în ultimele decenii ale secolului al XIV-lea și în secolul următor.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți cetatea precizată în sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, o informație referitoare la Moldova. **2 puncte**
3. Menționați statul medieval românesc și conducătorul acestuia, la care se referă atât sursa A, cât și sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că statele medievale românești stabilesc relații politice cu Ungaria și cu Polonia. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv, efect). **7 puncte**
6. Prezentați două fapte istorice referitoare la organizarea instituțională a spațiului medieval românesc. **6 puncte**
7. Menționați o caracteristică a autonomiilor locale atestate în spațiul românesc în secolele al IX-lea – al XI-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Baza oștirii țării, atât în Moldova cât și în Țara Românească era alcătuită din țărănimea liberă, care constituia majoritatea locuitorilor și trăia în obști. Constituirea domniei și a statului a impus însă apariția și dezvoltarea unui aparat permanent, care să asigure administrarea țării, în timp de pace dar și să facă față unor amenințări externe neprevăzute, deoarece ridicarea întregii țări la arme cerea timp și se realiza destul de greu. Astfel, au apărut și s-au dezvoltat, pe lângă oastea mai veche de țărani liberi, pe care o putea chema sub arme numai domnul țării, alte două categorii de oșteni: cei care alcătuiau anturajul domnului, curtea sa și aparatul administrativ militar, precum și cetele boierilor, formate din „slugile” acestora, care în timp de pace asigurau administrarea domeniilor lor și în fruntea cărora boierii veneau la război. Aceste două categorii aveau să alcătuiască așa-numita „oastea cea mică” a țării. Faptul că după moartea lui Mircea cel Batrân sau Alexandru cel Bun marii boieri au întreținut, ani de zile, lupte interne constituie o dovadă certă că asemenea cete au existat în ambele țări. [...] Oastea domnească era alcătuită, în primul rând, din dregătorii domniei, apoi din curtenii și steagurile din ținuturi.

(Academia Română, *Istoria românilor*, vol. IV)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Identificați, din sursa dată, două categorii sociale. **4 puncte**
2. Precizați, din sursă, o informație referitoare la cauza formării „oastei celei mici” a țării. **3 puncte**
3. Menționați, din sursă, termenul care îi definește pe înalții funcționari ai statului medieval. **3 puncte**
4. Prezentați o asemănare între instituția centrală a domniei din statele medievale românești extracarpatic și instituția centrală a voievodatului din spațiul românesc intracarpatic.

6

puncte

5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la alcătuirea „oastei celei mici” în țările medievale românești, susținându-l cu două informații selectate din sursă.

10 puncte

6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia la constituirea statului în spațiul medieval românesc extracarpatic au contribuit și românii din statul intracarpatic.

(Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.)

4

puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre preocuparea istoricilor privind romanitatea românilor, având în vedere:

- menționarea a două cauze ale abordării romanității românilor de către istorici și precizarea unei asemănări între acestea;
- menționarea a doi istorici și prezentarea viziunii referitoare la romanitatea românilor a unuia dintre aceștia;
- formularea unui punct de vedere referitor la existența constantelor în abordarea romanității românilor de către istorici și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

*Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, **elaborarea argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), **respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.***